

Stamning

Logopedenheten

Region Gävleborg

Vad är stamning?

- Störning i talflytet
- Två delar –

Primärstamning- repetitioner, förlängningar, blockeringar, andningspåverkan, medrörelser, etc.

Sekundärstamning- skam, låtsas inte veta ordet, lämna över taltur, knep, etc.

Varför stammar man?

- Talet utvecklas ofta snabbt vid 3 årsåldern, också vanlig ålder för stamningsdebut → hänger INTE ihop.
- Språket och talmotorikens synkronisering/timing = två skilda saker som ofta utvecklas samtidigt.
- Både ett språkligt svagt barn, likväl som ett med bra språk, kan utveckla stamning.

Stamning beror INTE på:

- Nervositet
- Stress
- Iver
- Rädsla
- Otrygg miljö
- Viljemässigt beteende

Risikfaktorer

- Inte "1-till-1"-förhållande:

grad av stamning indikerar inte hur/om stamningen kommer att fortsätta.

Mycket stamning → kan upphöra.

Lite stamning → kan etableras. Och vice versa...

- Kön
- Hereditet
- Tid sedan stamningsdebut!

När ska man skriva remiss?

- 1. Har ni **själva noterat** omtagningar av hela/delar av ord, repetitioner av enskilda ljud eller förlängningar av enskilda ljud i talet?

Erbjud remiss även om föräldrarna inte är oroliga.

- 2. Verkar det ibland som att barnet vet vad hen vill säga, men trots det **inte får fram orden?**

- 3. Har barnet någon gång börjat tala och sedan **tystnat** eller bett någon annan prata istället? I sådant fall, har det varit någon frustration, ilska, ledsenhet i samband med det?
- 4. Är någon **vårdnadshavare orolig** över hur talet låter?

- Avvakta inte!

För de flesta går stamningen över, men inte för alla.

Chans att undvika sekundärstamning.

- Vid målet stamningsfritt tal →
fördröjd remiss kan göra att tidsfönstret för vissa behandlingsformer missas.

Det är aldrig för sent!

- Obs! Det går alltid att jobba med stamningen. För **äldre barn** kan målet vara en mjukare stamning och/eller att minska sekundärstamning.

Vad händer hos logopeden?

- Bedömning av talflytet och barnets reaktion på det egna talet
- Råd och stöd till föräldrarna
- Viktigt att vårdnadshavare får råd om bemötande vid stamning hos barn.

Bemötande

Ex: skapa lugn, ge ögonkontakt, öppen och accepterande attityd, minska på antalet frågor, etc.

Fyll inte i ord, avbryt inte, etc.

- Skriftliga råd

Bemötande

7 tips - om ditt barn stammar

- 1 **Tala med ditt barn på ett lugnt sätt, ta många pauser.**
Vänta några sekunder efter det att ditt barn slutat tala innan du börjar tala. Ditt eget långsamma, avslappnade tal är mycket mer effektiv hjälp än uppmaningar av typen "ta det lugnt" eller "försök igen långsamt".
- 2 **Minska på antalet frågor du ställer till ditt barn.** Istället för att ställa frågor så kan du kommentera det barnet har sagt, eller berätta något själv.
- 3 **Använd kroppsspråk och visa med ditt ansiktsuttryck att du lyssnar på vad barnet säger, inte hur hon/han säger det.**
- 4 **Avsätt lite tid varje dag där ditt barn får din fulla uppmärksamhet.** Det här kan ge ökat självförtroende och det lugnar också ner talsituationen.
- 5 **Hjälp alla familjemedlemmar att respektera vems tur det är att tala.** Barn, särskilt de som stammar, tycker att det är mycket lättare att prata när det är få avbrott.
- 6 **Håll lite koll på hur du samspelar med ditt barn.** Försök att öka de gånger där ditt barn känner att du lyssnar på honom/henne. Visa att det finns gott om tid att tala.
- 7 **Framförallt, förmedla att du accepterar barnet precis som hon/han är.** Det viktigaste är att du stöttar henne/honom, med eller utan stamning.